

RAPORT DE EVALUARE A IMPACTULUI PROIECTULUI

Denumirea proiectului/programului:	Apă curată pentru comunitățile bazinului râului Prut
Codul proiectului/programului:	9662
Data evaluării:	02.09.2020
Regiunea de Dezvoltare:	Sud
Apelul:	2010
Prioritatea SDR:	Reabilitarea infrastructurii fizice. Măsura 1.1: Extinderea și reabilitarea sistemelor de aprovizionare cu apă și canalizare
Solicitantul:	Primaria com.Manta
Beneficiari:	Locuitorii unităților administrativ-teritoriale Manta și Crihana Veche ale raionului Cahul
Bugetul total al proiectului/programului, mii lei:	16 867 mii lei
Suma alocată din FNDR, mii lei:	16 867 mii lei
Contribuția Solicitantului, mii lei:	
Alte surse, mii lei:	
Buget valorificat, mii lei	16 867 mii lei
Raportori (numele, prenumele, funcția)	Slănină Ina – specialist Secției Monitorizare și Evaluare, ADR Sud. Tomescu Andrei- șef Secției Monitorizare și Evaluare, ADR Sud. Rusu Anastasia - specialist Secției Monitorizare și Evaluare, ADR Sud.
Supervizor (numele, prenumele, funcția)	Culeșov Maria- director Agenția de Dezvoltarea Regională Sud.
Criteriile de evaluare	Analiza performanței

1. Relevanța	
<p>În ce măsură obiectivul general și obiectivele specifice ale programului/proiectului contribuie la implementarea politicii de dezvoltare regională/rurală sau alte politici/documente strategice sectoriale relevante (spre exemplu: SNDR, SDR, strategiile de dezvoltare social-economică a localității / raionului, planurile de acțiuni, etc.)?</p>	<p>Obiectivul general: Construirea infrastructurii adecvate și durabile de alimentare cu apă pentru localitățile Manta și Crihana Veche prin extinderea sistemului de alimentare cu apă centralizat al or. Cahul și creșterea gradului de acces al populației la aceste servicii.</p> <p>Obiectivele specifice: Dezvoltarea social-economică și îmbunătățirea condițiilor de sănătate și de mediu în regiunea bazinului râului Prut prin implementarea proiectului și a unui sistem de management integrat calitate-mediu-igienă și siguranța alimentară.</p> <p>Conform cererii de finanțare, proiectul se încadrează în prioritatea nr.1 a Strategiei de dezvoltare regională Sud 2010-2012 „Reabilitarea infrastructurii fizice”, măsura 1.1 „Extinderea și modernizarea sistemelor centralizate de aprovizionare cu apă și îmbunătățirea esențială a serviciilor de canalizare și tratare a apelor uzate”.</p> <p>Utilizarea unei surse sigure de alimentare cu apă potabilă a localităților implicate în proiect, cum ar fi apele râului Prut, este redată în Studiul de fezabilitate elaborat de către „Tehno Consulting & Desing” SRL pentru satele Manta, Pașcani și Crihana Veche.</p>
<p>În ce măsură conținutul programului/proiectului corespunde necesităților specifice ale grupurilor țintă?</p>	<p>Grupul țintă a proiectului constituie populația satelor Crihana-Veche, Pașcani și Manta din raionul Cahul. Acest proiect a avut ca scop să contribuie la acordarea serviciilor calitative de aprovizionare cu apă potabilă a locuitorilor din localitățile menționate. Sursa de alimentare cu apă a locuitorilor satelor implicate în proiect, la momentul depunerii cererii de finanțare, constituia fântânile arteziene din satele respective, calitatea apei care afecta starea de sănătate a locuitorilor. Totodată, pe perioada estivală, apa din fântânile respective seca, creând situații de insuficiență de apă. Concomitent, din cauza uzării rețelei de apeducte existente, au apărut pierderi considerabile de apă și au crescut costurile de întreținere a rețelelor. Astfel, fiind afectată aprovizionarea stabilă cu apă a locuitorilor din satele menționate.</p>
<p>Există un cadru logic al programului/proiectului? Care este calitatea acestuia. Intervenția logică este clară ?</p>	<p>Cererea de finanțare a proiectului conține cadrul logic, care întrunește elementele necesare stipulate în Instrucțiunea pentru utilizatori privind înaintarea propunerilor de proiecte pentru finanțare din Fondul național de dezvoltare regională, aprobată prin decizia CNCDR nr.5/10 din 04 mai 2010. Concomitent, obiectivele specificate în cererea de finanțare și cele din matricea cadrului logic sunt formulate diferit. Totodată nu sunt formulate conform criteriilor SMART. Acestea conțin mai multe scopuri, realizarea cărora ține de intervenția mai multor instituții. În același timp, nu au fost planificate activități necesare pentru realizarea acestora.</p> <p>Activitățile propuse, nu îndeajuns au contribuit la atingerea scopului proiectului enunțat de către autorii proiectului privind îmbunătățirea situației privind asigurarea cu servicii de aprovizionare cu apă potabilă. Activitățile au ținut mai mult de efectuarea lucrărilor de construcție și informarea localnicilor referitor la calitatea apei. Cât privește lucrul cu populația privind</p>

	<p>conectarea la sistem, achitarea serviciilor prestate, nu sunt descrise. De asemenea, intervenția logică expusă nu arată concret ce schimbări s-a dorit să se producă, cine și în ce măsură va beneficia de rezultatele schimbărilor respective.</p>
<p>Indicatorii stabiliți la nivel de obiective, rezultate și produse corespund criteriilor SMART?</p>	<p>Indicatorii din cadrul Matricei cadrului logic propuși în cererea de finanțare depusă de către APL, într-o anumită măsură, corespund criteriilor SMART. Concomitent, nu sunt specificate valorile inițiale pentru a măsura intervenția produsă. În matricea cadrului logic se menționează lungimea rețelelor de aprovizionare cu apă doar pentru s. Crihana Veche, pentru restul satelor nu se menționează.</p>
<p>În ce măsură riscurile și ipotezele au fost analizate și luate în considerație în procesul de elaborare/planificare a programului/proiectului?</p>	<p>Potrivit formularului matricei cadrului logic, parte componentă a cererii complete de finanțare a proiectelor din Fondul național pentru dezvoltare regională, aprobată prin decizia CNCDR nr.5/10 din 04 mai 2010, riscurile se definesc în rubrica „Presupuneri”. Ca risc, beneficiarul proiectului a enumerat doar agravarea condițiilor economice ca urmare a recesiunii economice continue. Cu toate acestea, beneficiarul și partenerul său nu au prevăzut riscul ce ține de conectarea lentă a populației la rețelele de aprovizionare cu apă nou construite, luând în considerație faptul că o bună parte a populației se aprovizionează de la fântânile arteziene, cu toate că calitatea apei din acestea nu corespund standardelor de sănătate.</p>
<p>Au fost introduse careva modificări în cadrul proiectului? Dacă da, în ce măsură acestea au dus la îmbunătățirea acestuia?</p>	<p>Au fost efectuate modificări în documentația tehnică în rezultatul necoincidenței volumelor de lucrări necesare și celor indicate în documentația de proiect la restabilirea trotuarelor după executarea lucrărilor de montare a rețelelor de apeduct, traversarea de către apeduct a liniilor de comunicații telefonice.</p> <p>Prin urmare, costul total al lucrărilor de construcție a fost majorat cu 13,3%, de la 14 747,37 mii lei la 16 707,68 mii lei.</p>
<p>2. Eficienta</p>	

<p>Au fost alocate suficiente resurse în program/proiect pentru a asigura atingerea obiectivelor/ rezultatelor propuse? Au fost acestea utilizate în mod adecvat/optim?</p>	<p>Proiectul „Apă curată pentru comunitățile bazinului râului Prut” a fost depus spre finanțare din Fondul național pentru dezvoltare regională în cadrul Apelului I de propuneri de proiecte din 2010 pentru perioada de finanțare 2010-2012. Proiectul a fost inclus în Documentul unic de program pentru anii 2010-2012, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 772 din 26.08.2010.</p> <p>Costul total al proiectului, la momentul depunerii cererii de finanțare în cadrul apelului de propuneri de proiecte, constituia 19746,47 mii lei.</p> <p>Conform Deciziei CNCDR nr. 18/10 din 20.09.2010, costul proiectului a fost aprobat de cca 18688,35 mii lei.</p> <p>După efectuarea procedurilor de achiziții publice și efectuarea modificărilor în documentația tehnică, valoarea investiției pentru implementarea proiectului, finanțată din mijloacele respective ale FNDR, a constituit cca 16867,8 mii lei, inclusiv:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 16 690,68 mii lei - costul lucrărilor de construcții; - 100,25 mii lei - costul serviciilor de supraveghere tehnică; - 35,75 mii lei - costul serviciilor de supravegherea de autor; - 41,30 mii lei - cheltuieli administrative; - 0,84 mii lei – 2 panouri informative. <p>Prin urmare, lucrările de construcții în cadrul proiectului au fost efectuate de către: SC „Planta” SRL, conform Contractului de antrepriză nr. 1/11 din 24.02.2011, valoarea contractuală constituind 14747, 37 mii lei. Valoarea respectivă, ulterior, în baza Acordul adițional nr.1 din 24.12.2011 la contractul menționat, a constituit 16707,68 mii lei. Motivul majorării valorii lucrărilor de construcție a servit depistarea incoincidenței dintre volumele de lucrări necesare și cele specificate în documentația tehnică privind restabilirea trotuarelor după montarea rețelelor de apeduct, schimbarea traseului rețelelor de apeduct în legătură cu intersecția de către acestea a liniilor de comunicații telefonice.</p> <p>Serviciile de supraveghere tehnică a lucrărilor de construcție, au fost efectuate de către, persoana fizică, Cazanji Gheorghe, în valoare de 100,25 mii lei, conform Contractul pentru supraveghere tehnică nr. 12/11 din 12.04.2011 și Acordului adițional nr.2 din 25.08.2011. Serviciile de supraveghere de autor au fost efectuate de către IPS „Iprocom” în baza Contractului pentru supravegherea de autor nr. 7906-SA, 7907-SA din 05.05.2011. Valoarea contractuală fiind de 35,75 mii lei.</p> <p>Conectarea gospodăriilor la apeductul construit la momentul evaluării este efectuată din mijloacele financiare ale populației. Contribuția fiecărei gospodării constituie 1000 lei, iar pentru agenții economici 2000 lei.</p>
---	--

<p>A fost respectat planul de implementare? Activitățile au fost implementate la timp?</p>	<p>Planul de implementare a proiectului cuprinde activități pentru organizarea și efectuarea lucrărilor de construcție, activități de vizibilitate și monitorizare a proiectului, activități de instruire, pentru o durată de realizare de 18 luni.</p> <p>Implementarea proiectului, conform Deciziei Consiliului național de coordonare a dezvoltării regionale nr. 18/10 din 20.09.2010, a demarat în anul 2011.</p> <p>Lucrările de construcții, cu termenul contractual de realizare de 8 luni, au demarat la 24.02.2011. Recepția la terminarea lucrărilor la apeduct a avut loc la 12.07.2012. În același timp, excluzând perioada rece a anului când lucrările de construcții sunt stopate, termenul de realizare stabilit a fost depășit cu mult.</p> <p>Activitățile de instruire planificate pentru reprezentanții primăriilor Manta și Crihana Veche au fost efectuate cu suportul metodologic și financiar al Agenției pentru Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) în cadrul proiectului „Modernizarea serviciilor publice locale Cahul”. Tematica acestor instruirii este:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prezentarea analizei diagnostice a ÎM „Apă-Canal”; • Regionalizarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare din Republica Moldova; • Actualizarea Strategiei socio-economice Cahul, compartimentul „Aprovizionare cu apă și canalizare”; • Stabilirea tarifelor la serviciile de aprovizionare cu apă, prestate de către ÎM „Apă-Canal Cahul pentru localitățile Crihana Veche, Manta, Roșu; <p>Atelier de lucru privind discutarea modelului de contract de dare în gestiune a serviciului de aprovizionare cu apă potabilă din Crihana Veche, Manta și Roșu către ÎM „Apă-Canal”. Transmiterea bunurilor către beneficiar a fost efectuată la 08.11.2012.</p>
<p>Care au fost produsele programului/proiectului obținute? Au fost acestea calitative și livrate în timp, precum și conform bugetului alocat?</p>	<p>În rezultatul implementării proiectului au fost realizate următoarele produse:</p> <ul style="list-style-type: none"> - un grup din 3 pompe, cu capacitatea de 150 m³/oră, a fost instalat în Stația de tratare a apei din or. Cahul. - 59,1 km rețele de apeduct au fost construite, inclusiv: - 11,4 km apeduct magistral de la Stația de tratare din or. Cahul spre satele Crihana Veche, Pașcani, Manta; 29,3 km în s. Crihana Veche; 18,4 km în Manta, r-l Cahul; 1,2 km trotuar a fost renovat. - 9727 de persoane au fost informate. <p>În cadrul proiectului s-a reușit să se construiască sistemul de apeduct în satul Crihana Veche și com. Manta care este racordat la sistemul centralizat al mun. Cahul.</p> <p>Nivelul de conectare la apeduct: Com. Manta: din 1200 gospodării sunt conectate 761 gospodării conectate la sistemul de apeduct - 63 % (Manta din 800 gospodării la moment conectate 480 gospodării - 60 % s. Pașcani din 400 gospodării conectate 281 gospodării - 70%) Com. Crihana Veche: din 980 gospodării sunt conectate 590 gospodării - 60 %. Referitor la indicatorul de produs „Crearea parteneriatului durabil între APL de nivelul I,</p>

	<p>localități învecinate: Cahul, Crihana Veche, Pașcani, Manta”, menționăm că a fost semnat Acordul de parteneriat la inițierea implementării proiectului între localitățile date. În același timp, este greu de afirmat că parteneriatul este durabil, ținând cont de situația de conflict dintre S.A. „Apă Canal Cahul”, prestatorul de servicii de aprovizionare cu apă și localitățile vizate de proiect. Natura conflictului constă în impunerea primăriilor Manta și Crihana Veche de a achita pierderile de apă din rețea care au apărut în perioada de dare în exploatare a rețelei de apeduct construite. Părțile implicate în acest conflict la momentul evaluării se aflau în litigiu în prima instanța fiind dispusă rejudecarea cauzei de către Curtea de Apel.</p> <p>Din produsele, specificate în cererea de finanțare nu au fost achiziționate echipamentele de birou pentru administrarea proiectului.</p>
<p>3. Eficacitatea (Rezultativitatea)</p>	
<p>Care sunt rezultatele obținute până în prezent în urma implementării programului/proiectului (în conformitate cu indicatorii stabiliți), precum și nivelul de calitate a acestora?</p>	<p>În cadrul proiectului s-a reușit să se construiască sistemul de apeduct în satul. Crihana Veche și com. Manta care este racordat la sistemul centralizat al or. Cahul. Sistemul de apeduct din satele menționate preconizează, în perspectivă, să se extindă asupra sectoarele neacoperite, precum și a loturilor atribuite pentru construcția fondului locativ pentru familiile tinere. Extinderea rețelelor urmează să fi efectuată din mijloacele bănești acumulate din taxele pentru conectarea la sistemul de apeduct, (contribuția unei gospodării constituie 1000 lei , iar contribuția agenților economic constituie la momentul evaluării 2000 lei).</p> <p>Cât privește tariful pentru prestarea serviciului, acesta este mai mare comparativ cu cel aplicat pentru aprovizionarea cu apă din fântânile arteziene. Acestea sunt deservite de către serviciile comunale din localitățile vizate în proiect. Tariful pentru aprovizionare cu apă potabilă din fântânile arteziene pentru locuitorii comunei Crihana Veche constituie 10,0 lei, pentru cei din comuna Manta - 10,0 lei. Totodată tariful pentru aprovizionare cu apă potabilă de la S.A. „Apă-Canal Cahul”, prin intermediul rețelelor nou construite, constituie 13,0 lei pentru populație și 27,0 lei pentru agenții economici. Tariful de aprovizionare cu apă este suficient pentru a acoperi atât cheltuieli de dezvoltare a serviciului de aprovizionare cu apă, cât și cheltuielile pentru întreținerea sistemului de AAC .</p> <p>Referitor la rezultatul „Identificarea preventivă și controlul pericolelor și riscurilor care pot afecta sănătatea și securitatea părților interesate”, aplicantul nu a putut demonstra realizarea acestuia. Totodată, se poate de presupus că, în lipsa unui sistem de canalizare și epurare a apelor uzate, persistă riscul că nivelul de sănătate a locuitorilor din localitățile vizate de proiect să nu înregistreze careva performanțe.</p> <p>Potrivit datelor prezentate de către responsabilii din cadrul Centrului de Sănătate Publică a raionului Cahul, numărul bolnavilor cu boli hepatice cronice virale și ale sistemului genito-urinar, în localitățile vizate de proiect, sunt în creștere. Astfel, numărul persoanelor afectate de boli hepatice cronice virale au constituit:</p> <p>în anul 2017: Manta – 26; Pașcani – 24; Crihana Veche – 43;</p>

	<p>în anul 2018: Manta –36; Pașcani –27; Crihana Veche – 36; în anul 2019: Manta – 27; Pașcani – 29; Crihana Veche – 41; în anul 2020: Manta -27; Pașcani-26; Crihana Veche-39.</p> <p>Numărul persoanelor afectate de boli ale sistemului genito-urinar au constituit:</p> <p>în anul 2017: Manta – 11; Pașcani – 1; Crihana Veche – 7; în anul 2018: Manta – 11; Pașcani – 6; Crihana Veche – 13; în anul 2019: Manta – 11; Pașcani – 7; Crihana Veche – 13; în anul 2020: Manta- 11; Pașcani-7; Crihana Veche-13.</p> <p>Totuși, beneficiarii proiectului, în timpul apropiat își planifică construcția unui sistem de canalizare care va fi implementat din sursele Fondului Ecologic. Existența unui astfel de sistem de canalizare coerent va condiționa calitatea mediului înconjurător și implicit a vieții locuitorilor din comunele Crihana Veche și Manta.</p>
<p>Toate grupurile țintă au acces la / pot utiliza rezultatele / serviciile programului/proiectului?</p>	<p>Grupul țintă al acestui proiect sunt locuitorii satelor Manta, Pașcani și Crihana Veche.</p> <p>Pentru locuitorii satelor menționate a fost creat accesul îmbunătățit la serviciile centralizate de aprovizionare cu apă potabilă, fiind construit apeductul de o lungime de 59,1 km, care este racordat la sistemul centralizat respectiv al or. Cahul. Apa potabilă corespunde standardelor calității apei potabile și este furnizată 24 din 24 ore. Laboratorul Apei-Canal efectuează analize ale apei conform unui program lunar, clar definit.</p> <p>Deocamdată, însă, rata de conectare la rețeaua centralizată la etapa actuală constituie pentru Crihana Veche- 60 % și com.Manta 62 %, fiind păstrată aprovizionarea cu apă din fântânile arteziene. La fel, contribuția fiecărei gospodării, în mărime de 1000 de lei, necesară pentru conectarea la apeduct, constituie la ziua de azi o problemă care conduce , nemijlocit, la menținerea ratei scăzute de conectare a populației la rețea. La etapa respectivă, funcționează 4 fântâni în Crihana Veche și o fântână în Manta. În același timp, este de menționat, că în lipsa unui sistem centralizat de canalizare, apele reziduale se deversează în lunca râului Prut, precum și sunt absorbite de sol, pătrunzând și afectând apele freatice. Fiind create astfel de condiții, mediu ambiant al localităților implicate în proiect devine mai poluat, ceea ce nu contribuie la majorarea indicilor de sănătate a populației.</p>
<p>În ce măsură sistemul de MBR aplicat a contribuit la un proces de luare de decizii eficient?</p>	<p>În procesul de implementare a proiectului, actorii implicați s-au ghidat de obiectivele regăsite în cererea de finanțare, de planul de implementare a proiectului, de clauzele și termenii de executare a lucrărilor regăsite în contractele de antrepriză și planul de executare a lucrărilor. Deciziile luate la fiecare etapă de implementare aveau un substrat organizatoric și logic orientate spre atingerea obiectivelor, deoarece erau efectuate raportări sistematice cu acțiuni realizate, respectiv constatăm aplicarea sistemului de management bazat pe rezultate.</p>
<p>A fost aplicat un mecanism de management al riscurilor? Cât de</p>	<p>Riscurile și ipotezele indicate nu sunt clare și stabilite conform cadrului logic, și nu a fost aplicat un mecanism de management al riscurilor .</p>

efectiv a fost aplicat acesta în atenuarea riscurilor?	
În ce măsură rezultatele obținute au contribuit la atingerea obiectivelor programului/proiectului?	În rezultatul implementării proiectului, locuitorii satelor vizate de proiect au obținut servicii calitative de aprovizionare cu apă potabilă 24 din 24 ore. Apa pompată din r. Prut, este supusă tratării conform cerințelor standardizate. Concomitent, pentru a atinge scopul proiectului, după cum și-a propus beneficiarul în comun cu partenerii săi, de a contribui la dezvoltarea social-economică a localităților, la îmbunătățirea condițiilor de sănătate și de mediu în regiunea bazinului râului Prut și a unui sistem de management integrat calitate-mediu-igienă și siguranță alimentară, este necesar de un spectru mai larg de activități și implicarea mai multor instituții de nivel local și național.
4. Impactul	
Care este impactul proiectului deja observat și cel potențial? A reușit programul/proiectul să contribuie eficient la atingerea obiectivului general?	Cu toate că au fost atinse unele rezultate, cum ar fi: extinderea sistemului de alimentare cu apă al or. Cahul, la care a fost racordat apeductul construit pentru satele Manta, Pașcani și Crihana Veche; posibilitatea populației de a se conecta la sursa sigură de apă potabilă prin intermediul sistemului centralizat de aprovizionare cu apă potabilă din r. Prut, nu se observă un impact global în cadrul proiectului implementat. Nivelul de sănătate a populației nu este mai ridicat comparativ cu perioada în care a fost depusă cererea de finanțare din FNDR. Cazurile de boli hepatice cronice virale și de boli ale sistemului genito-urinar, în localitățile vizate au fost în creștere în anii 2017-2020. Este de menționat, că conectările se efectuează lent, ceea ce afectează funcționarea eficientă a sistemului de aprovizionare cu apă. În același timp, S.A. „Apă-Canal Cahul”, prestatorul de servicii, generează pierderi de apă în rețea, originea cărora nu este cunoscută. Pierderile respective sunt acoperite de către primăriile localităților implicate în proiect. Din aceste considerente, dintre autoritățile publice locale și prestatorul de serviciu s-a iscat un conflict, care este în proces de examinare în instanță de judecată. Acest fapt contribuie negativ la atingerea obiectivului general.
Au existat/există factori externi eventuali, care au pus/ar putea pune în pericol atingerea impactului programului/proiectului?	În pofida faptului că populația a obținut posibilitatea de a-și satisface necesitățile ce țin de aprovizionarea cu apă potabilă de calitate, lipsa unui sistem de canalizare centralizat și a infrastructurii respective, pune în pericol impactul proiectului. Deversarea apelor uzate în lunca Prutului, precum și absorbția și pătrunderea acestora în apele subterane, contribuie negativ asupra mediului ambiant și la starea de sănătate a oamenilor.
Care sunt efectele directe și indirecte, potențiale și/sau deja manifestate, sub aspect pozitiv sau negativ?	Creșterea nivelului de trai a populației , Crearea condițiilor pentru accesul la apa și sanitație.
6. Durabilitatea	

<p>Există posibilitatea menținerii sau dezvoltării ulterioare ale beneficiilor proiectului după finalizarea lui sau a asistenței externe?</p>	<p>Existența planului de durabilitate pentru prestarea serviciilor de apă pentru aceste localități nu asigură pe deplin succesul administrării eficiente a investițiilor proiectului implementat.</p>
<p>Există un plan de durabilitate ca parte integrală a designului proiectului? Sunt alocate resursele necesare pentru implementarea lor? Sunt responsabilitățile părților stipulate clar?</p>	<p>După finalizarea implementării proiectului, valoarea lucrărilor și serviciilor obținute au fost transmise Primăriei comunei Manta, beneficiarul proiectului. Totodată, în perioada respectivă, S.A. „Apă-Canal Cahul”, prestatorul de servicii, fiind în proces de reorganizare din Întreprindere municipală în Societate pe acțiuni, a fost încheiat un contract temporar de prestare a serviciilor cu satele Manta, Pașcani, Crihana Veche și nu unul de întreținere a rețelelor. Paradoxal este faptul că prestatorul de servicii având încheiate contracte de prestare a serviciilor de aprovizionare cu apă cu fiecare abonat, nu efectuează deservirea tehnică a rețelelor de apă. Cu toate că construcția apeductului a fost finalizată în anul 2012, beneficiarul a relatat că sunt deja scurgeri în rețea. Achitarea pierderilor respective sunt achitate de către primăriile Manta și Crihana Veche.</p> <p>Această situație a inițiat un conflict între părți, care actualmente este în proces de litigiu. În același timp, conform Legii nr. 303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, autoritățile administrației publice locale trebuie să transfere, în baza contractului de delegare a gestiunii, prestatorului de servicii toate atribuțiile și responsabilitățile privind furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și administrarea și exploatarea sistemelor și infrastructurii tehnico-edilitare aferente acestora. Încheierea contractului de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare se efectuează prin decizie adoptată de consiliul local.</p>
<p>Există responsabilități asumate (ownership) din partea beneficiarilor programului/proiectului? Sunt suficiente capacități instituționale și manageriale ca să asigure continuitate și utilizarea eficientă a beneficiilor programului/proiectului?</p>	<p>La momentul evaluării impactului proiectului, valoarea lucrărilor și serviciilor obținute în rezultatul implementării proiectului se aflau în gestiunea , S.A. „Apă-Canal Cahul”. În cazul în care primăriile implicate în proiect și prestatorul de servicii de aprovizionare cu apă, actualmente S.A. „Apă-Canal Cahul” nu vor găsi un numitor comun în soluționarea conflictului apărut și nu vor cointeresa populația să se conecteze la sistemul de aprovizionare de apă cu sursa de aprovizionare - r. Prut, precum și nu vor soluționa problema ce ține de sistemul de canalizare, este prematur de a considera că durabilitatea rezultatele obținute este asigurată.</p>

<p>Există un cadru de politici adecvat pentru menținerea corespunzătoare a beneficiilor/rezultatelor programului/proiectului?</p>	<p>Cadrul de politici adecvat pentru menținerea și dezvoltarea rezultatelor proiectului există. Astfel, conform Programului de dezvoltare socio-economică a raionului Cahul pentru anii 2020-2025, localitățile Cahul, Manta, Pașcani, Crihana Veche și Roșu constituie Clusterul „0” de aprovizionare cu apă și canalizare a raionului Cahul, care urmează a fi dezvoltat în perioada anilor 2020-2025. În acest scop, vor fi utilizate capacitățile de producere nevalorificate a stației de tratare a apei de suprafață gestionate de S.A. „Apă-Canal Cahul”. De asemenea, Planul de dezvoltare locală a satului Crihana Veche pentru anii 2020-2025 (disponibil în versiune electronică), prevede sporirea accesului locuitorilor la serviciul de aprovizionare cu apă și canalizare, prin măsurile de elaborare a politicilor publice intercomunale și regionale în domeniul respectiv, majorarea ratei de conectare la sistemul de aprovizionare cu apă, construcția și racordarea sistemului de canalizare la sistemul respectiv al or. Cahul.</p>
<p>6. Aspecte transversale</p>	
<p><u>Respectarea Drepturilor Omului:</u> - În ce măsură programul/proiectul a contribuit la promovarea drepturilor omului? - În ce măsură programul/proiectul a ținut cont de grupurile vulnerabile în procesul de planificare? Care a fost grupul vulnerabil identificat și inclus social? A avut acesta de câștigat sau de pierdut în urma implementării proiectului?</p>	<p>Proiectul nu prevede implementarea unor activități legate de promovarea drepturilor omului. Însă, obiectivul general al proiectului, contribuie la respectarea dreptului fiecărui cetățean al țării la un mediu înconjurător sănătos, garantat conform articolului 37 al Constituției RM.</p>
<p><u>Respectarea egalității de gen</u> În ce măsură programul/proiectul a ținut cont de aspectele de gen în procesul de planificare și implementare? Câte femei/fete și câți bărbați/băieți au beneficiat de rezultatele, produsele proiectului?</p>	<p>Egalitatea de gen, în mod direct, nu este abordată de proiect. În general, de rezultatele proiectului pot beneficia atât bărbații, cât și femeile.</p>

<p><u>Respectarea necesităților privind protecția mediului:</u> S-a ținut cont de aspectele ecologice la etapa de elaborare, precum și implementare a programului/proiectului? Care a fost influența proiectului asupra stării mediului (pozitivă sau negativă) și ce măsuri au fost întreprinse pentru ameliorarea acestora?</p>	<p>La etapa de elaborare a proiectului au fost analizate toate aspectele ecologice, fiind obținute coordonările necesare de la instituțiile responsabile în domeniu.</p> <p>De asemenea, la recepțiile la terminarea lucrărilor și recepțiile finale, în cadrul comisiilor respective participă reprezentanții serviciilor ecologice. Aceștia s-au expus pozitiv referitor la influența proiectului asupra stării mediului, semnând procesele verbale corespunzătoare.</p>
<p><u>Bună guvernare:</u> Pe parcursul planificării și implementării programului/proiectului a fost asigurat modul participativ și transparența procesului decizional?</p>	<p>ADR Sud, în baza Metodologiei de monitorizare și evaluare a măsurilor de susținere a dezvoltării regionale, aprobată prin ordinul MDRC, a prezentat trimestrial rapoarte la MDRC privind procesul de implementare și utilizare a mijloacelor financiare în cadrul proiectului. Informația respectivă, de asemenea, a fost prezentată Consiliului regional pentru dezvoltare Sud și Consiliului național de coordonare a dezvoltării regionale. Sursa:http://www.adrsud.md/libview.php?l=ro&idc=363&id=1319&t=/Proiect e-de-dezvoltare-regionala/Arhiva-proiecte-finalizate/Apa-curata-pentru-comunitatile-bazinului-riului-Prut De calitatea înaltă a apei potabile, precum și de un mediu ambiant curat nepoluat pentru un mod de viață sănătos, are nevoie toată lumea. De aceea, proiectul, în mod special, nu specifică respectarea principiului de incluziune socială.</p>
<p><u>Concluzii pe fiecare criteriu de evaluare:</u></p>	
<p>1. Proiectul dat este unul relevant și corespunde necesităților grupurilor țintă. El are un impact incontestabil asupra atingerii obiectivelor trasate precum și asupra îmbunătățirii calității de trai ale locuitorilor. Acesta ar putea avea un impact regional și servi drept exemplu pentru alte autorități publice locale în promovarea regionalizării serviciilor de aprovizionare cu apă și canalizare.</p> <p>2. Construcția apeductului a contribuit la conectarea localităților vizate de proiect la sursa sigură de apă – din râul Prut. În același timp, bugetele limitate ale unităților administrativ-teritoriale, duc la elaborarea documentației tehnice necalitative, care contribuie la modificări în documentația tehnică, apariția volumelor suplimentare celor contractate, prin urmare creșterea costurilor investiționale planificate.</p> <p>3. În pofida faptului că autoritățile locale au avut drept scop să obțină acces la sursa de apă curată pentru locuitorii satelor Manta, Pașcani și Crihana Veche, rata de conectare la sistemul nou construit este relativ mică. Conform documentelor de planificare strategică de nivel local pentru anii 2020-2025 se planifică extinderea rețelelor.</p> <p>4. În cazul în care există un serviciu calitativ de aprovizionare cu apă potabilă, dorințele populației cresc în vederea asigurării unui nivel de trai decent. În situația dată, lipsa unui sistem de canalizare centralizat influențează negativ asupra mediului ambiant, dar și asupra nivelului de sănătate a populației.</p> <p>5. Situația de conflict dintre acestea privind pierderile de apă în rețelele de apă construite, poate conduce la blocarea funcționării sistemului și ineficiența investiției efectuate.</p>	

<p>Recomandări cheie (în ordinea gradului de importanță și adresate principalelor părți interesate):</p>	<p>1. Se recomandă primăriilor Manta și Crihana Veche:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să intensifice lucrul cu populația pentru ai demonstra beneficiile conectării la un sistem centralizat de aprovizionare cu apă potabilă (serviciu constant și calitatea apei), precum și organizarea periodică a campaniilor de informare și conștientizate; - să elaboreze un plan pentru extinderea ariei de acoperire cu serviciul centralizat de alimentare cu apă potabilă. <p>prezinte planul de asigurare a durabilității și informația privind realizarea acestuia către ADR Sud pentru perioada 2020-2025.</p> <ul style="list-style-type: none"> - să identifice soluții pentru construcția sistemului centralizat de canalizare și epurare a apelor uzate, pentru protejarea mediului ambiant. <p>2. Se recomandă ADR Sud:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să transmită spre informare și luare de măsuri concrete Raportul de evaluare a impactului proiectului „Apă curată pentru comunitățile bazinului râului Prut” beneficiarului principal al proiectului. - să plaseze pe pagina web a ADR Sud raportul de evaluare a impactului proiectului respectiv.
---	---

Raportori:

Slănină Ina

Specialist Secției Monitorizare și Evaluare, ADR Sud.

Tomescu Andrei

Șef Secției Monitorizare și Evaluare, ADR Sud.

Rusu Anastasia

Specialist Secției Monitorizare și Evaluare, ADR Sud.

Coordonat:

Culeșov Maria

Director al Agenției de Dezvoltare Regională Sud

Realizarea indicatorilor de produs și rezultat în cadrul proiectului.

Nr	Indicatori planificați conform cererii de finanțare	Rezultatele atinse la sfârșitul proiectului	Comentarii privind realizarea/nerealizarea indicatorilor
Indicatori de produs			
1	Lungimea rețelelor noi construite. (valoarea inițială-0)		
	Lungimea rețelei de apeduct – 57,69 km	Lungimea rețelei de apeduct nou construită - 59,1 km	Aplicantul a dispus de proiectul tehnic pentru construcția apeductului. Acesta a fost depus odată cu cererea de finanțare. În urma modificărilor apărute lungimea rețelei de apeduct noi construite a constituit 59,1 km.
2	Lungimea rețelelor renovate. (valoarea inițială-0)		
	0	0	Reieșind din faptul că în cadrul proiectului a fost prevăzută integral construcția rețelei noi de apeduct, nu au fost renovate rețele de apeduct
3	Capacitatea sistemelor de aprovizionare cu apă și servicii de canalizare (valoarea inițială - 0)		
	1961 m3/zi	1961 m3/zi	După finalizarea lucrărilor de construcție a rețelei noi de apeduct în satul Crihana Veche și c. Manta, raionul Cahul, va fi dat în gestiunea Î.M. "APĂ CANAL" Cahul. Conform analizei efectuate, capacitatea de livrare a apei pentru cei 9600 de locuitori ai c. Manta și s. Crihana Veche Î.M. "APĂ CANAL" Cahul va livra apă în volum de 1961 m3/zi.
4	Volumul de apă m3/lună, (valoarea inițială - 0)		
	58830 m3/lună	58830 m3/lună	Odată cu conectarea 100 % a tuturor gospodăriilor la sistemul de conectare a apeductului va fi livrat volumul de apă de 58830 m3/lună
5	Volumul de apă consumat în mediu de o persoană (m3/persoană/lunar) (valoarea inițială - 0)		
	2,5 m3/zi	2,5 m3/zi	Volumul de apă consumat de o persoană pe lună fiind de 2,5 m3/lună.

Lista persoanelor intervievate:

Data	Organizația/ Localitatea	Numele, Prenumele	Funcția
02.09.2020	Primaria com.Manta	Violeta Hincu	Primar
02.09.2020	Primaria com.Crihana Veche	Igor Miclaus	Primar
	S.A.”Apă Canal “Cahul	Gheorghe Ghitiu	Director

Anexa 2**Lista documentelor analizate**

1. Nota conceptuală.
2. Cererea de finanțare.
3. Rapoartele trimestriale referitor la derularea proiectului.
4. Planul strategic de dezvoltare socio-economică al raionului Cimișlia pentru anii 2013-2020.
5. Strategia de dezvoltare regională Sud.
6. Contractele de antrepriză.

Anexa 3 | Foto vizită în teren

